

NYILV.TART.SZ.: .....

021758

**Az R-107T rádiókészülék
kezelési utasítása
02. sorozat**

I. KÖTET

42-000-636

II. KIADÁS

1980

T A R T A L O M J E G Y Z É K

	Old.
Rövidített feliratok és jelek jelentései	6
I. - A rádiókészülék harcászati-műszaki adatai	7
1. Általános adatok	10
2. Az adó elektromos jellemzői	11
3. A vevő elektromos jellemzői	12
4. Egyéb jellemzők	14
II. - A rádiókészülék anyagkészlete	
III. - A rádiókészülék készletéhez tartozó egyes szerelvények és az előlap ismertetése	16
1. Az antennák	20
2. A kivezető NF kábel	20
3. A beszélőkészlet	21
4. Az akkumulátorok	21
5. A kézi lámpa	22
6. A rádiókészülék előlapja	
IV. - A rádiókészülék kezelése	
A - A rádiókészülék előkészítése, telepítése	24
B - A rádiókészülék üzemképességének ellenőrzése	25
C - A frekvencia beállítása, lehangolás	26
D - A rádiókészülék üzemeltetése	28
- RÁDIÓ üzemmód	28
- SZOLGALATI ÖSSZEKÖTTETÉS üzemmód	28
- TÁVVEZÉRLÉS üzemmód	29
- RETRANZLÁCIÓ üzemmód	29
- Vezérlés HATÁROLÓ feszültséggel	31
- A rádiókészülék üzemen kívül helyezése, lebontása	32
E - Akkumulátor csere	32
F - A rádiókészülék és tartozékainak megóvása	33
V. - Üzemeltetési sajátosságok	34

	Old.
VI. - Az ellenőrző és hibamegelőző munkák terjedelme és időszakossága	37
VII. - A rádiókészülék műszaki állapotának vizsgálata	37
VIII. - Tárolás, konzerválás	42
IX. - Szállítás	45
X. - Az R 107-T 02 sorozatu rádiókészülék működése	47
XI. - Az R 107-T 02 sorozatu rádiókészülék egységeinek működése	49

F I G Y E L E M !

1. A forgalmazás befejeztével a rádiókészüléket ki kell kapcsolni!
2. A frekvencia beállítása után a műszer szelektor kapcsolót a VEZ. RETR. üzemmódot kivéve, ANT. ÁRAM helyzetbe kell állítani, az akkumulátorok kiméltése céljából.
3. Az akkumulátort és az akkumulátorrekeszeket tisztán kell tartani. Tároláskor az akkumulátort ki kell venni.
4. A frekvenciamérőt csak a frekvencia beállítás idejére kapcsoljuk be! A telepek kiméltése miatt a készülékkel nem lehet rádiózni a frekvenciamérő-működtetése esetén.
5. Az ÜZEMMÓD kapcsolót, a RETR. ADÁS-t kivéve, vételben kell átkapcsolni.
6. Menet közben /hordozás vagy gépkocsin szállítás/, vagy nagyerejű szélben tilos a 2,7 m-es /kombinált/ antennát közvetlenül a rádiókészülék előlapján levő antennacsatlakozóba rögzíteni!
7. A rádiókészülék névleges tápfeszültségei az R-107-től eltérően +4,8 V és +2,4 V. Külső táplálás esetén a tápfeszültségeket a 3. ábra 12. pozíciószámmal jelzett külső táplálás csatlakozóhüvelyen keresztül a 4/a ábrának megfelelően kell csatlakoztatni.

Rövidített feliratok jelentése:

KÜLSŐ TAPL.	Külső táplálás
ANT. HANG.	antennahangolás
HATAR.	"határoló" vezérlőfeszültség
AFC	automatikus frekvenciaszabályozás
VEZ. RETR.	vezérelt retranszláció
ANT. ÁRAM	antennaáram
RETR.	retranszláció
TÁVV.	távvezérlés
SZOLG. ÖK.	szolgálati összeköttetés
	világítás
	test

I. A RÁDIÓKÉSZÜLÉK HARCÁSZATI-MŰSZAKI ADATAI

1. ÁLTALÁNOS ADATOK

Rendeltetés, alkalmazás

Az R-107-T rádiókészülék hordozható, ultrarövidhullámu, széles frekvenciatartományu, frekvenciamodulált távbeszélő /F3/ üzemű, szimplex adó-vevő.

Rádióhálóban, rádióirányban keresés és utánhangolás nélküli összeköttetés létesítésére szolgál /ha a készülékek között a hőmérsékletkülönbség 30 °C-nál kisebb/.

A beépített elektronikus frekvenciamérő és az ötszámjegyű világítódiodás kijelző biztosítja bármely frekvencia pontos és gyors beállítását, ezen keresztül az összeköttetésbe való bekapcsolódást.

A rádiókészülék max. 500 m-ről TAI-43R, TA-57, vagy TBK-67 típusu távbeszélőkészülékkel, táborig kétvezetékes kábelrel keresztül távvezérelhető és távbeszélőkészülékként is használható.

A rádiókészülék retranszlációra alkalmazható.

A vevő kikapcsolható zajzárral rendelkezik.

A rádiókészülék üzemképességét nem befolyásolja a gépjárművön, vasuton, repülőgépen, fogatolt járművön, a kezelő által hátton, vagy kézben történő szállítása.

Frekvenciatartomány

A rádiókészülék frekvenciatartománya 20-52 MHz. A frekvenciatartomány átfogása két körzetben, átkapcsolással történik, a következő felosztásban:

I. körzet	20-36 MHz;
II. körzet	36-52 MHz.

A frekvenciatartományon belül, a belső frekvenciamérővel 32001 üzemi frekvencia /csatorna/ állítható be. Az adási és a vételi frekvencia beállítása egyszerre, ugyanazon kezelőszer-
vekkel történik - vételben.

A rádiókészülék kijelzője kHz-ben mutatja a beállított frekvenciát és automatikusan figyelembe veszi a KÖRZET kapcsoló állását. Az akkumulátorok kimérése miatt frekvenciamérés-állásban rádiózás nem lehetséges!

Hatótávolság

Az azonos típusu, vagy azonos paraméterekkel rendelkező rádiókészülékkel a tereptől, frekvenciától, antennától függően, 6-25 km távolság áthidalása lehetséges.

A rádiókészülék biztosítja a megbízható szimplex kétoldalu összeköttetést azonos típusu, vagy hasonló paraméterekkel rendelkező rádiókészülékkel, közepesen átszegdelt terepen, az év és a nap bármelyik időszakában, bármilyen időjárási viszonyok között, bármelyik zavarmentes üzemi frekvencián, az akkumulátorok 4,4-5,2 V feszültsége mellett - ellensúlyt is használva - a következő antennákkal és távolságokon:

- a/ min. 6 km, 1,5 m magas botantennával álló helyzetben, vagy mozgás közben;
- b/ min. 10 km, a 20-36 MHz-es és min. 8 km, a 36-52 MHz-es frekvenciatartományban, 2,7 m magas botantennával, a rádiókészüléket a földre helyezve;
- c/ min. 15 km, az ellenállomásra irányított, haladó hullámu antennával, a rádiókészüléket a földre helyezve;
- d/ min. 25 km, az ellenállomásra irányított, félrombusz antennával, a rádiókészüléket a földre helyezve;
- e/ az a,b,c, pontok alatti távolságokon, az ott leírt antennákkal, a rádiókészüléket távbeszélőkészülékkel

távvezérelve;
f/ min. 8 km a 20-36 MHz-es, és min. 6 km a 36-52 MHz-es
frekvenciatartományban, fedélzeti antennával, a gépkocsi
mozgása közben is.

Megjegyzés: Retranszlációval a hatótávolság min. 1,5-szeresen
növekszik.

Áramforrás, áramfelvétel

A rádiókészülék névleges tápfeszültsége +4,8 V, melyet a
készülékbe behelyezhető, 2 db sorbakapcsolt, 2 KNP-20 vagy
2 NKP-20U2 vagy 2 KNP-24 vagy 2 NKP-24 típusu akkumulátor
szolgáltató.

A feltöltött akkumulátorokkal a rádiókészülék 3:1 vétel-
adás időarány, és +20 - + 35 °C környezeti hőmérséklet esetén,
valamennyi üzemmódban min. 24 órás működést biztosít.

A rádiókészülék külső tápforrásról is üzemeltethető, az
előlapon levő csatlakozón keresztül.

A rádiókészülék áramfelvétele kikapcsolt világítás mel-
lett, +4,8 V tápfeszültség esetén:

a/ rádió, távvezérlő és retranszláció üzemmódokban:
adásban - max. 2,15 A;

b/ szolgálati összeköttetés üzemmódban:

adásban - max. 0,45 A;

hívás adásakor - max. 0,9 A;

hívás vételekor - max. 0,5 A;

frekvenciaméréskor - max. 1,7 A

c/ az összes többi üzemmódban - max. 0,45 A.

Súly- és méret adatok

A rádiókészülék üzemi készletének tömege max. 14,5 kg,
a ládázott készlet tömege max. 45 kg.

A rádiókészülék dobozának méretei a kiálló részekkel
együtt: max. 375x185x270 mm.

A készletláda méretei a kiálló részekkel együtt: max. 620x350x420 mm.

2. AZ ADÓ ELEKTROMOS JELLEMZŐI

Az adó kimenő teljesítménye a 75 ohm $\pm$ 2 %-os műantennán, névleges tápfeszültség esetén, az üzemi frekvenciatartományban - min. 1 W.

Az adó frekvencia hibája a frekvencia-ellenőrzés után max. $\pm$ 2 kHz, ha a frekvenciamérést 25 $\pm$ 5 $^{\circ}$ C környezeti hőmérsékleten végezzük.

Az adó frekvenciájának változása:

- a/ az akkumulátorok feszültségének 4,4-5,2 V-ig történő változása esetén: max. $\pm$ 1 kHz;
- b/ a bekapcsolástól számítva 5 és 15 perc alatt bekövetkező önmelegedésből: max. $\pm$ 3 kHz;
- c/ az antennaillesztőt a maximális kimenőteljesítménytadó helyzettől elhangolva az antennaáram 50 %-ra, vagy a teljesítmény 25 %-ra csökkenéséig: max. 0,5 kHz;
- d/ a környezeti hőmérséklet -40 $^{\circ}$ C - + 50 $^{\circ}$ C tartományon belüli változásánál: max. $\pm$ 160 Hz/ $^{\circ}$ C.

Az adó $\pm$ 5 kHz löketére vonatkoztatott modulációs érzékenysége 1000 Hz modulálófrequencia esetén:

- a/ a beszélőkészlet csatlakozó bemenetről: 30 - 50 mV;
- b/ a VONAL kapocsról: 300 - 800 mV.

Az önlehallgatási szint a fejhallgatópáron mérve, $\pm$ 5 kHz löket és 1000 Hz modulálófrequencia esetén: min. 300 mV.

Az adó modulációs torzitása $\pm$ 5 kHz löket, és 1000 Hz modulálófrequencia esetén: max. 5 %.

Az adó frekvenciakarakterisztikájának változása 1000 Hz-hez viszonyítva:

300 - 1000 Hz között max.	- 1,5 dB - + 2 dB
1000 - 2000 Hz között max.	<u>+</u> 1,5 dB
2000 - 3400 Hz között max.	- 1,5 dB - + 3 dB

Az adóoszillátorok automatikus frekvencia-utánnangolási sávja: min. + 125 kHz.

3. A VEVŐ ELEKTROMOS JELLEMZŐI

A vevő érzékenysége 28-52 MHz között jobb, mint 1 μ V, és 20-28 MHz között jobb, mint 1,5 μ V, kivéve a 4 MHz többszörös frekvenciáit, ahol 2 μ V is lehet 4,0 - 5,2 V tápfeszültség, 1000 Hz modulálófrequencia, + 5 kHz löket, valamint 10:1 jel/zaj viszony esetén.

A vevő frekvencia hibája a frekvencia-ellenőrzés után max. + 2 kHz.

A vevő frekvenciájának hőfokstabilitása -40 °C és +50 °C között max. + 160 Hz/°C és max. + 20 Hz/°C-kal térhet el az adó tényleges TK_f értékétől.

A vevő hangfrekvenciás kimenőfeszültsége a 20 dB-es jel-zaj viszonyhoz tartozó nagyfrekvenciás bemenőjel, + 5 kHz löket és 1000 Hz modulálófrequencia esetén:

a/ a fejhallgatópáron mérve min. 1 V,

b/ a 600 ohmmal terhelt vonalkapcsón mérve 0,6 - 1 V.

Szolgálati összeköttetés vételben a vonalkapocsra 0,3 - 0,7 V-os, 1000 Hz-es jelet kell adni ahhoz, hogy a fejhallgatópáron 1 V feszültség legyen.

A zajfeszültség a fejhallgatópáron kikapcsolt zajzár esetén max. 1,6 V, bekapcsolt zajzárral max. 150 mV.

A vevő középfrekvenciás fokozatának sávszélessége:

- a/ min. 14 kHz, a - 3 dB-es pontok között;
b/ max. 36 kHz, a - 60 dB-es pontok között mérve.

A vevő középfrekvenciája 8 MHz $\pm$ 0,5 kHz.

A vevő érzékenységének csökkenése:

- a/ a tükörfrekvencián: min. 80 dB;
b/ a középfrekvencián: min. 94 dB;
c/ 25 kHz-re a vételi frekvenciától: min. 60 dB;
d/ hamis vételi frekvenciákon: min. 100 dB.

A vevő nonlinearis torzítási tényezője 5 μ V nagyfrekvenciás bemenőjel, $\pm$ 5kHz löket és 1000 Hz modulálófrekvencia esetén: max. 8 %

A vevő frekvenciakaraktisztikájának változása a 300-3400 Hz tartományban 1000 Hz-hez viszonyítva, 5 μ V-os nagyfrekvenciás bemenőjel és $\pm$ 3 kHz löket esetén:

- a fejhallgatópáron mérve: max. 6 dB

4. EGYÉB JELLEMZŐK

A rádiókészülék áramkörei félvezetőkkel /diódák, tranzistorok, integrált áramkörök/ épültek.

A rádiókészülék üzemképes - 40 °C - + 50 °C hőmérséklet-tartományban és max. 98 %-os relatív páratartalom esetén.

A rádiókészülék esőálló és állja a rövididejű vízbemertést /max. 10 percig és max. 0,5 m mélyen/.

A rádiókészülék meghibásodás nélkül kibírja a 10-70 Hz frekvenciasávban max. 6 g gyorsulással az 1,5 óráig tartó rázást és a 4000 ütést 100 g gyorsulással.

A rádióvonal /adó vonalbemenet - vevő vonalkimenet/ frekvencia karakterisztikájának változása 1000 Hz-hez viszonyítva:

- 300 - 400 Hz között max. - 2,5 dB - + 1,5 dB

400	-	600 Hz között max.	+ 1,5	dB
600	-	2400 Hz között max.	- 1	dB + + 1,5 dB
2400	-	3000 Hz között max.	- 1,5	dB ÷ + 2 dB
3000	-	3400 Hz között max.	- 2,5	dB ÷ + 3 dB

A rádióvonal /adó mod. bemenete - vevő fejhallgatópárja/ nonlinearis torzítási tényezője 32 dB jel-zaj viszony, + 5 kHz löket és 1000 Hz modulálófrekvencia esetén: max. 8 %.

Az adás önlehallgatása biztosított.

Az egymástól 100 m távolságra telepített rádiókészülékek nem zavarják egymást, ha frekvenciakülönbségük min. 100 kHz.

A frekvenciamérő kapuidejét meghatározó kvarcoszcillátor névleges frekvenciapontossága normál hőmérsékleten max. $\pm 15 \cdot 10^{-6}$ a frekvencia hőfoktényezője $/TK_f/$ a $-40^\circ\text{C} - +50^\circ\text{C}$ hőmérséklet határok között max. $\pm 1 \cdot 10^{-6}/^\circ\text{C}$

Bekapcsolt zajzár mellett az előlap HATÁR. feliratu hüvelyén olyan feszültségek jelennek meg /a testhez képest/, melyeket vezérlő jelként használhatunk a rádiókészülékhez csatlakoztatott különböző berendezések /pl. automatikus retranszlációt megvalósító adapter/ működtetéséhez /ez a régebbi URH készülékek "limiter" feszültségét utánozza/. A HATÁR. hüvelyen mérhető feszültség:

a/ vétel szünetben /vagy a zajzár érzékenységénél kisebb bemenőszint esetén/: max. - 1 V

b/ vételben /a zajzár érzékenységénél nagyobb bemenőszint esetén/: - 10 ÷ - 12 V

c/ adásban: - 10 ÷ - 12 V

Az R-107-T rádiókészülékkel összeköttetés létesíthető az R-107, R-111, R-105 DM, R-108M, R-109M és R-123 típusu rádiókészülékekkel, a kölcsönösen egyező frekvenciákon, F_3 üzemmódban.

A rádiókészülék azon áramköreinek feszültségét, amelyek az akkumulátorok feszültségétől különböznek /-12 V, +17V, +5V, +60V, -52 V/, a készülék tápegysége állítja elő.

A rádiókészülék telepítési ideje:

a/ botantennával történő működésnél:	max.	5 perc
b/ huzalantennával történő működésnél:	max.	15 perc

A rádiókészülék telepítéséhez szükséges terület:

a/ botantennával történő működésnél:	2 m ² ;
b/ huzalantennával történő működésnél kb.:	600 m ² ;

II. A RÁDIÓKÉSZÜLÉK ANYAGKÉSZLETE

A rádiókészülék ládázott készlete az 1. ábrán látható. A ládázott készlet a készletládában /9/ van elhelyezve. A rádiókészülék ládázott készlete a rádiókészülék egység-készletéből és a tartozékokból, valamint a tartalékanyagokból áll. A rádiókészülék üzemi készlete a 2. ábrán látható, mely az egység-készletből alakítható ki.

A rádiókészülék egység-készlete a következőkből áll:

/1. ábra/

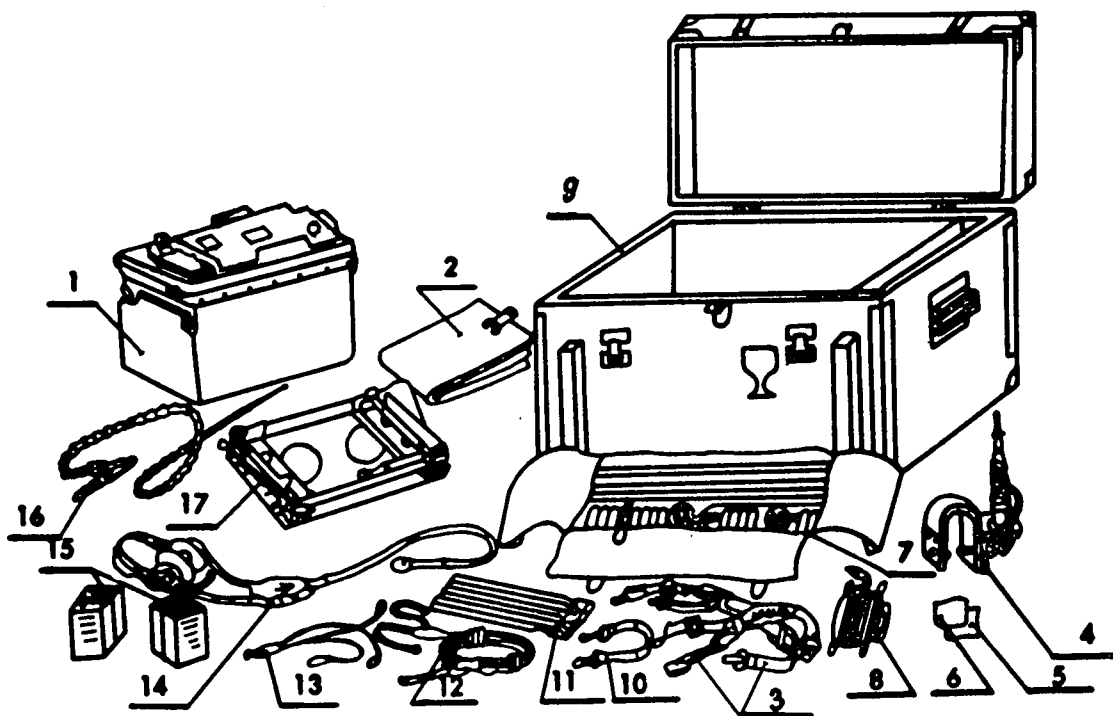
- 1 - rádiókészülék, a behelyezett 2 db akkumulátorral;
- 2 - szereléses táska, benne elhelyezve:
  - a - beszélőkészlet;
  - b - hajlékony botantenna;
  - c - huzalantenna fémmotollára tekerve;
  - d - 6 db antennatag a 2,7 m-es /kombinált/ antennához;
  - e - háromágu ellensúly;
  - f - kézi lámpa;
  - g - 2 db különböző méretű csavarhuzó;
  - i - szigetelőszalag;
- 3 - vállszijak /jobbos és balos/;

A rádiókészülék tartozékai és tartalékanyagai:

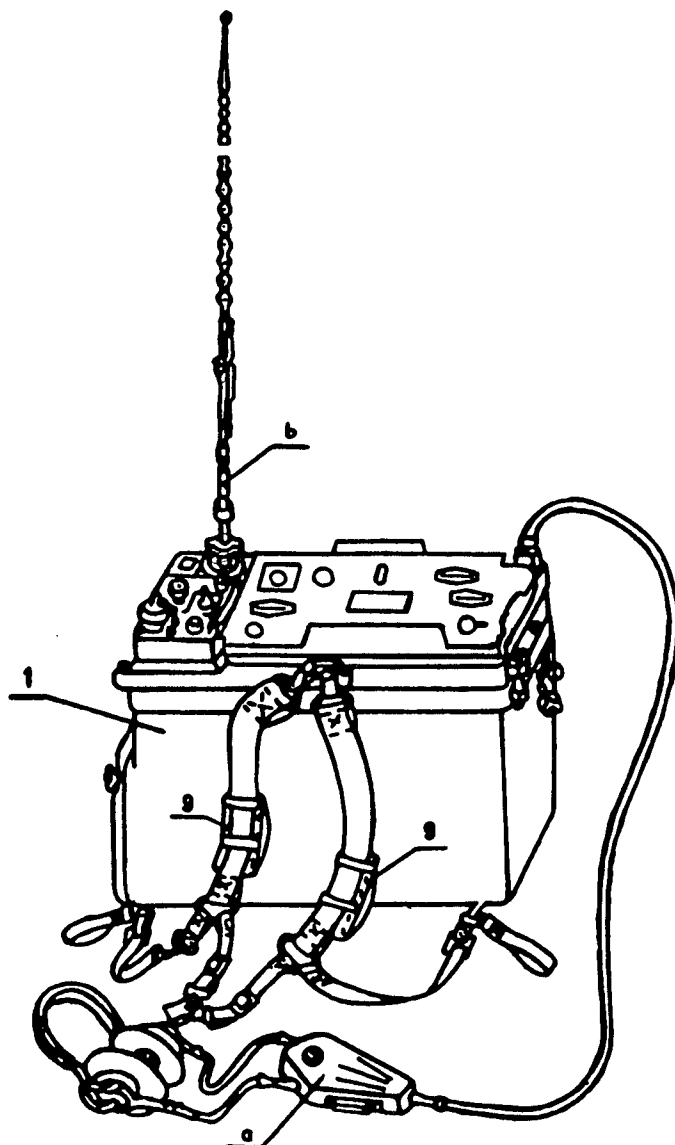
- 4 - rugós antennatartó a botantenna rögzítéséhez;
- 5 - tartalék gumikupakok
- 6 - hengeres hosszabbitók az akkumulátorok csatlakoztatásához /csomagolva/;

- 7 - vászontokban: tartók, ékek feszítőkötéllal a huzalantennához;
- 8 - tartalék huzalantenna fémmotollára feltekerve;
- 9 - málhaláda
- 10 - hordszija, a rádiókészülék kézben hordozására;
- 11 - 6 db tartalék antennatag a 2,7 m-es antennához;
- 12 - kivezető NF kábel;
- 13 - tartalék háromágu ellensúly;
- 14 - gégemikrofon-készlet;
- 15 - tartalék akkumulátorok;
- 16 - tartalék hajlékony botantenna;
- 17 - tartókeret a készülék gépjárműben való rögzítéséhez;
- 18 - a rádiókészülék kezelési utasítása, műszaki törzskönyve, az akkumulátorok törzskönyve és kezelési utasítása,
- 19 - csillagkulcs az akkumulátorok csavarjaihoz;

Megjegyzés: A készlet pontos, részletes felsorolása a Műszaki Törzskönyvben elhelyezett jegyzéken /készletlapon/ található. A 18 és 19 tételek nincsenek ábrázolva.

1. ábra A RÁDIÓKÉSZÜLÉK LADAZOTT KÉSZLETE

2. ábra. A RADIÓKÉSZÜLÉK ÜZEMI KÉSZLETE
 III. A RADIÓKÉSZÜLÉK KÉSZLETÉHEZ TARTOZÓ EGYES SZERELVÉNYEK
 ÉS AZ ELŐLAP ISMERTETÉSE

1. AZ ANTENNAK:

a/ Az 1,5 m magas hajlékony botantenna /ostorantenna/:

Az antenna acélhuzalból áll, az acélhuzalra gyűrűs merevítőtagok vannak felfűzve. Az antenna merevítését a huzal feszítése adja, amelyet az antenna talppontjánál levő karok egy egyenesbe való feszítésével lehet létrehozni. Az alsó kar vége olyan csonkban végződik, mely a rádiókészülék előlapján levő antennacsatlakozóba bedugható és beszorítható.

A botantenna körsugárzó, elsősorban a rádiókészülék hor-
dozása közbeni forgalmazásra szolgál, a készülék antennacsatla-
kozójába rögzítve.

A hajlékony botantennát úgy merevitjük, hogy a huzalon el-
rendezzük a merevítő tagokat, majd két kézzel megfogjuk a karo-
kat úgy, hogy az alsó és a felső kar hajlatánál nyomjuk mindkét
nagyujjunkkal az alsó kart a bepattanásig.

Ügyeljünk arra, hogy az antenna be ne csipje a kezünket!

A merevített antennacsatlakozó csonkját helyezzük a rá-
diókészülék antennacsatlakozójába és fordítsuk el az óramutató
járásával ellenkező irányba, majd az antennacsatlakozó szárnyas-
anyájával rögzítsük.

Kerülni kell az antenna erőteljes hajlítását!

Az antenna lebontása a felszereléshez képest fordított
sorrendben történik.

A leeresztett antennát a tenyerünk köré, 10-12 cm átmérő-
jű gyűrűbe feltekerjük és a szerelékes táskába helyezzük.

A botantenna használatakor célszerű az összeköttetés ja-
vitása érdekében a háromágu ellensúlyt is alkalmazni. Az ellen-
súlyt az előlap $\perp$ jelű szorítójával kell rögzíteni és a szálakat
szét kell teríteni.

A botantenna a rugós antennatartóba rögzítve gépjárműre,
vagy a készüléktől távolabb is elhelyezhető /pl. a készletládára/.

b/ A 2,7 m-es botantenna /kombinált antenna/:

Az antenna 6 db, egyenként 0,2 m hosszú, egymásba bajo-
nettzárral csatlakoztatható, duraluminiumból készült antennata-
gokból és ezek tetejére csatlakoztatott 1,5 m-es hajlékony bot-
antennából áll. Az antennatagok egymás között felcserélhetők.

A botantenna körsugárzó. Kezelése, telepítése megegyezik
a hajlékony botantennánál leirtakkal.

A 2,7 m-es botantennát TILOS nagy szélben, vagy menetköz-
ben a rádiókészülék antennacsatlakozójába rögzíteni, mert a csat-
lakozó szigetelője megsérülhet. Az említett esetekben az anten-
nát a rugós antennatartóba kell helyezni és annak vezetékét

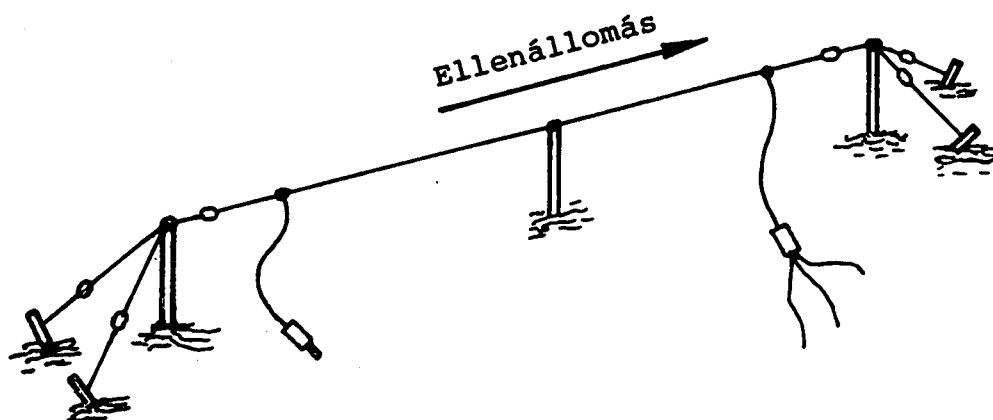

/vezetékeit/ szabad a készülékhez csatlakoztatni.

c/ Haladóhullámu antenna:

A haladóhullámu antenna a huzalantennából alakítható ki, mely lebontott állapotban fémmotollára van feltekerve.

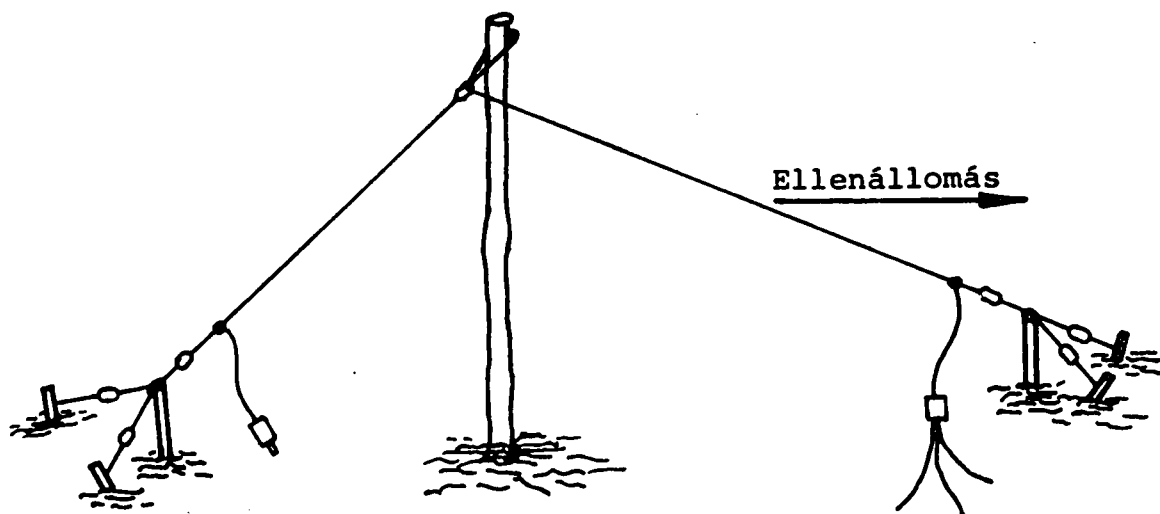
A haladóhullámu antenna sugárzása irányított /a nyíl irányában/, ezért az ellenállomás irányát figyelembe véve a következő ábra szerinti elrendezésben kell telepíteni:

Feszítsük ki a huzalantennát 1 m magasságban a föld felett, a földdel párhuzamosan, az antennatartók és feszítékek segítségével /a tartók és a feszítékek a vitorlavászontokban vannak/ Az antenna ellensullyal rendelkező végét az ellenállomás felől helyezzük el, az ellensúly ágait terítsük szét. Az antenna készülék felőli, csatlakozóval ellátott levezetőjét csatlakoztassuk a készülék antennacsatlakozójába.

d/ Félrombusz antenna:

A haladóhullámu antennához hasonlóan a huzalantennából alakítható ki a következő ábra szerint. A félrombusz antenna sugárzása is irányított /a nyíl irányában/, ezért a telepítésénél az ellenállomás irányát figyelembe kell venni.

Az antennát a különálló feszítőkötéllal kössük fel 5-6 m magasra az ábra szerint. A legkedvezőbb magasság $0,62\lambda$. Feszítsük ki, illetve rögzítsük az antenna készülék felőli végét /a csatlakozókat/. Feszítsük ki az antenna ellensúly felőli végét az ellenállomás irányába, terítsük szét az ellensúly tagjait. A huzalan-tenna mindkét szára a földre merőleges síkban legyen, és a sík iránya az ellenállomás felé mutasson.

Csatlakoztassuk az antennalevezetőt a rádiókészülékhez. A fel-függesztésre legjobb a fa rud, vagy kiszáradt fa.

e/ Rugós antenntartó:

A rugós antenntartó kézzel hajtható csavaros rögzítővel függőlegesen a tereptárgyra, vagy a gépjármű fedélzetére erősíthető. A tartó kb. 0,9 m hosszú vezetékkel rendelkezik, amely a rádiókészülékhez való csatlakoztatásra szolgál. Az antenntartó kengyelét gépjárműre rögzítve fémesen a gépjármű vázához kell testelni. A kengyelen testszorító van, melyhez huzal rögzíthető.

A rugós antenntartót csatlakozóként használjuk akkor, amikor kivezető NF kábelt alkalmazunk. Ekkor le kell venni a tartó huzalját és helyére kell rögzíteni az NF kábel furatos lemezét. Az NF kábel másik, sarus végét a kengyelszorító alá kell rögzíteni. Így kell az NF kábelt a huzalantennához, vagy a távolabb /max. 10 m/ helyezett botantennához csatlakoztatni. Az NF kábel másik végét a

készülék antennacsatlakozójához és $\perp$ szorítójához kell csatlakoztatni.

f/ A háromágu ellensúly:

Az ellensúly három, szigetelt, többberű hajlékony huzalból áll, melyek egyik végét egy saru fogja egybe. Használatkor a sarut a készülék $\perp$ jelű szorítója alá kell rögzíteni.

g/ A huzalantenna:

A huzalantenna porcelán szigetelőkön keresztül fűzött, rögzítőkötelekkel ellátott, többberű, szigetelt, 40 m hosszú hajlékony vezeték. Az antennahuzalnak a készülék felől használatos végén 0,75 m hosszú levezető huzal van, melynek a végén az antenntartóba, illetve a készülék antennacsatlakozójába illeszkedő csatlakozó van.

Az antennahuzalnak az ellenállomás felől használatos végén ellensúly levezető huzal van, melyhez 390^{*}ohmon keresztül csatlakozik az ellensúly, melynek három ága van.

*560 Ω 5% 2W

2. A KIVEZETŐ NF KÁBEL

Az RK-75-4-16 típusu nagyfrekvenciás /árnyékolt/ kábel 10 m hosszú. A rádiókészülékhez a csatlakozóval és a sarus huzallal ellátott végét kell csatlakoztatni. A másik végét csak a rugós antenntartóval lehet az antennához csatlakoztatni.

Elsősorban fedezékből, épületből történő üzemeltetéskor használjuk.

3. A BESZÉLŐKÉSZLET

A beszélőkészlet egy TA-56M fejhallgatópárból és a beszélőváltót, a DEMS -1A típusu mikrofont, valamint a mikrofonerősítőt tartalmazó fémdobozból áll.

A fejhallgatók szorítókegyelével vannak egymáshoz erősítve. A beszélőkészlet gumirozott zsinórja csatlakozóban végződik, melyet üzemeltetéskor a készülék előlapján levő hüvelyes csatlakozóba kell dugaszolni.

A beszélőkészletet a szerelékes táskában kell tárolni.

4. AZ AKKUMULÁTOROK

A rádiókészülék üzemeltetéséhez 2 db, a készlet felsorolásánál megnevezett típusu akkumulátor kell. Az akkumulátorok egyenként névlegesen 2,4 V-ot szolgáltatnak.

Ha az akkumulátorok egyenkénti feszültsége 2,2 V, vagy kisebb, tölteni kell.

Az akkumulátorokat a rádiókészülékbe hengeres hosszabbitókkal kell behelyezni.

Az akkumulátorok szerkezetével, üzemeltetésével és kezelésével kapcsolatban a rádiókészülékhez mellékelte akkumulátor kezelési és üzemeltetési utasítást kell figyelembe venni. A tartalék akkumulátorkészlet a készletláda rekeszében van elhelyezve. A rádiókészüléket a dobozába behelyezett akkumulátorokkal kell üzemeltetni. Az akkumulátorokról törzskönyvet kell vezetni, melybe pontosan be kell vezetni a töltési és üzemeltetési időt és a töltési ciklusok számát. A készülékben ellenőrizhetjük az akkumulátorok feszültségét, az ELLENŐRZÉS kapcsoló 2,4/1 és 2,4/2 állásai mellett. A ./1 és ./2 az akkumulátor-rekesz csatlakozó léccén feltüntetett akkumulátor azonosítási szám.

Az akkumulátorok helyes üzemeltetésének és kezelésének szigorú betartása a rádiókészülék megbízható működésének előfeltétele. Az akkumulátorokat és az akkumulátor-tartót mindig tisztán kell tartani, mert az esetleg kifolyó elektrolit erősen korródáló, maró hatású.

5. A KÉZI LÁMPA

A lámpa 2,4 V feszültséggel működik közvetlenül az akkumu-

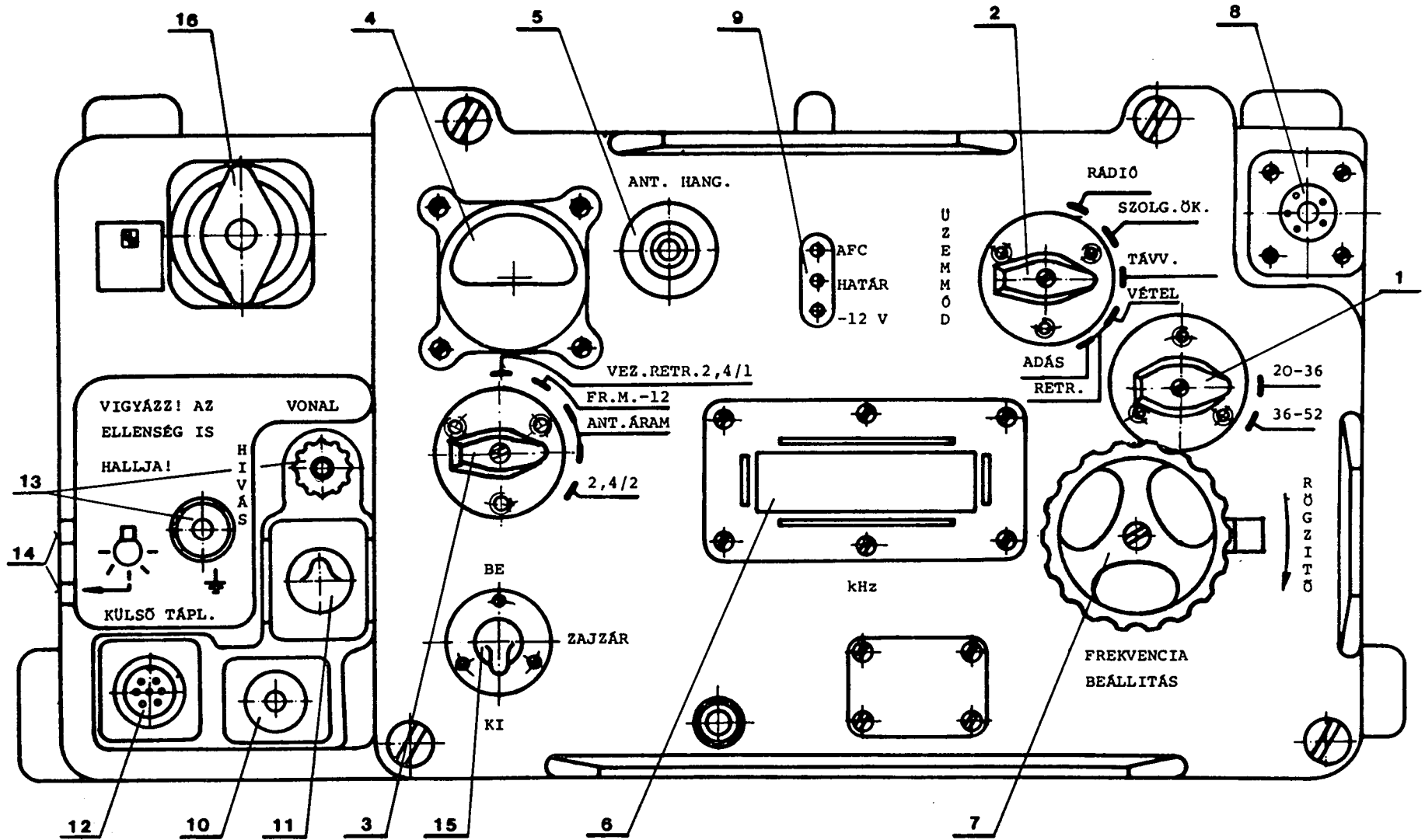
látorról, a készülék kikapcsolt állapota mellett is, a jelű világítás hüvelyekhez csatlakoztatva.

Csak szükség esetén és rövid ideig üzemeltessük az akkumulátorok kimélése céljából, a rádiókészülék üzemképességének érdekében.

6. A RÁDIÓKÉSZÜLÉK ELŐLAPJA

Az előlapon a következő funkciókat ellátó kezelőszervek és csatlakozók találhatók /3. ábra/:

- 1 - Körzet választó kapcsolója;
- 2 - Üzem mód-választás kapcsoló /a vezérelt retranszlációnál a 3-as kapcsolóval együtt/;
- 3 - a műszer szelektor kapcsolója;
  - 2,4/2 és 2,4/1 - VEZ.RETR. állásai az akkumulátorok feszültségének ellenőrzésére, illetve a VEZ.RETR. üzemmód beállítására /a 2-es kapcsolóval együtt/ szolgálnak;
  - - 12 - FR.M. állásban a frekvenciamérő bekapcsolódik és a - 12 V tápfeszültség is ellenőrizhető az indikátor műszeren;
  - ANT.ÁRAM állásokban a műszer az antennaáramot indikálja. A két állás közül a felső az érzéketlenebb;
- 4 - Indikátor műszer a szelektor kapcsoló állásától függően akkumulátorfeszültséget, tápfeszültséget, vagy antennaáramot indikál. A skáláján a 2,4 állások mellett a zöldsáv alsó határa 2,2 V-ot; - 12 állás mellett a piros vonal 12 V-ot jelöl;
- 5 - Antennahangolás forgatógombja, benyomva durván, kiengedve finoman hangolható az antennaillesztő;
- 6 - Ötszámjegyű világítódiódás frekvenciakijelző;
- 7 - Frekvenciabeállító gomb rögzítővel
- 8 - Hüvely a beszélőkészlet csatlakoztatására;

3. ábra A RÁDIÓKÉSZÜLÉK ELŐLAPJA ÉS KEZELŐSZERVEI

- 9 - -12 V , HATÁR . AFC feliratu mérőcsatlakozók
-12 V-os hüvely a 12 V-os tápfeszültség ellenőrzésére,
HATÁR. - hüvely az I. fejezet 4. pontjában leirt vezér-
lő feszültség csatlakoztatására,
AFC - hüvely az automatikus frekvenciahangolás szabályozó-
feszültségének ellenőrzésére szolgál.
- 10 - HIVÁS nyomógomb ennek megnyomásakor a VONAL kapcsokon
cseppetű feszültség jelenik meg.
- 11 - A rádiókészülék tápfeszültség kapcsolója
- 12 - A külső táplálás csatlakozóhüvelye /3 és 6 = test;
1 és 2 = +2,4 V; 5 és 7 = +4,8 V, 4 = teljesítményerősítő
vezérlés
- 13 - VONAL - hüvelyes szorító, $\frac{1}{\text{---}}$ - test szorító anyja
- 14 - Világítás hüvelypár a kézilámpa csatlakoztatására
- 15 - Zajzár kapcsoló
- 16 - Antennacsatlakozó.

IV. A RÁDIÓKÉSZÜLÉK KEZELÉSE

A - A RÁDIÓKÉSZÜLÉK ELŐKÉSZÍTÉSE, TELEPITÉSE

A rádiókészülék üzemi helyzetében a készülék előlapja
vizzintes helyzetben van.

1. Az akkumulátorok behelyezése

a/ állítsuk a rádiókészülék tápfeszültség kapcsolóját és a
ZAJZÁR kapcsolót KI, az ÜZEMMÓD kapcsolót RÁDIÓ, a KÖRZET kapcsolót
valamelyik körzet helyzetbe;

b/ vegyük elő az akkumulátorokat és erősítsük fel rájuk a hen-
geres hosszabbítókat;

c/ nyissuk ki a rádiókészüléken az akkumulátorrekesz fedelét és helyezzük be az akkumulátorokat úgy, hogy a hengeres hosszabbítókbepattanjanak a csatlakozóléc rugós érintkezői közé. Csatvarozzuk be az akkumulátorrekesz fedelét.

2. Telepités

A kívánt hatótávolságoknak megfelelően válasszuk ki az antennát az I. fejezet "Hatótávolság" részben leírtaknak megfelelően és telepítsük az antennát a III. fejezet 1. pontja szerint, figyelembevve az V. fejezetben leírt hullámterjedési sajátosságokat is.

Csatlakoztassuk az antennát és szükség szerint az ellensúlyt a rádiókészülékhez.

Csatlakoztassuk a beszélőkészletet a rádiókészülék előlapján levő csatlakozóhüvelybe.

B - A RÁDIÓKÉSZÜLÉK ÜZEMKÉPESSÉGÉNEK ELLENŐRZÉSE

1. Állítsuk az előző pontok szerint telepített és előkészített rádiókészülék tápkapcsolóját BE helyzetbe. Az ELLENŐRZÉS kapcsolót állítsuk FREKVENCIAMÉRÉS-től különböző helyzetbe!

Az üzemképes rádiókészülék fejhallgatóiban jellegzetes vételi-zaj hallható.

2. Ellenőrizzük az ELLENŐRZÉS kapcsoló 2,4/1, -12 és 2,4/2 állásaiban a megfelelő feszültségeket. A -12-es állásban a műszermutatónak a piros vonalon /vagy ennek közvetlen közelében/, a 2,4-es állásokban /akkumulátor feszültségek/ kb. a sáv közepén, de min. a zöld sáv alsó határán kell állnia.

3. Állítsuk az ELLENŐRZÉS kapcsolót FREKVENCIAMÉRÉS helyzetbe és ellenőrizzük, hogy látszanak-e a kijelzési számok. Ezután kapcsoljuk át FREKVENCIAMÉRÉS-től különböző helyzetbe.

4. Állítsuk rövid ideig adásra a készüléket a beszélőkészlet beszédváltóját benyomva. A fejhallgatókban a vételzajnak meg kell szünnie. Fuggunk, vagy beszéljünk a mikrofonba, és a fejhallgatókban hallgatva, ellenőrizzük az önhang meglétét. Ha van

önhang, az adó modulálható.

5. Állítsuk a szelektor kapcsolót az érzéketlenebb ANT. ÁRAM /felső/ helyzetbe, és adásban az ANT.HANG. gombot benyomva, hangoljunk az indikátor mutatójának legnagyobb kitérésére. Ha a műszer a hangolást jelzi, az adónak van kimenőteljesítménye.

Megjegyzés: Az antennaáram indikálásakor a műszer mutatójának kitérése különböző frekvenciákon, azonos kimenőteljesítmény esetén is különböző mértékű, az antennaimpedancia változása miatt.

6. Ellenőrizzük a szelektor kapcsoló 2,4 állásaiban, hogy adásban nem csökken-e az akkumulátorok feszültsége olyan mértékben, hogy a műszermutató a zöld sáv alsó határa alá mutat. Ha a mutató a sávhatár alatt van, ki kell cserélni az akkumulátorokat és újra kell azokat tölteni.

C - A FREKVENCIA BEÁLLÍTÁSA, LEHANGOLÁS

A frekvencia beállítását mindig a bekapcsolás után 3-5 perc elteltével kell elvégezni /önmelegedés!/.

Ha a frekvencia beállítása után a rádiókészülék környezeti hőmérséklete nagymértékben megváltozik, újra el kell végezni a frekvencia beállítását!

a/ állítsuk a szelektor kapcsolót FREKVENCIAMÉRÉS helyzetbe;

b/ állítsuk a KÖRZET kapcsolót a kívánt frekvenciának megfelelő helyzetbe

c/ Oldjuk fel a frekvenciabeállító gomb rögzítését

d/ Figyelve a számkijelzőn megjelenő frekvenciaértéket, a frekvenciabeállító gomb forgatásával állítsuk be a kívánt frekvenciát. A gomb gyors forgatása az egyik süllyesztékbe helyezett ujjheggyel lehetséges. A pontos beállítást a peremen történő forgatással végezzük.

e/ a frekvencia tartása mellett a RÖGZITŐ kar nyíl irányába történő elforgatásával rögzítsük a FREKVENCIABEÁLLÍTÁS forgatógombot.

F I G Y E L E M !

1. A frekvenciabeállítás után állítsuk mindig a szelektor kapcsolót FREKVENCIAMÉRÉS-től különböző helyzetbe, mert forgalmazás csak így lehetséges.

2. A frekvenciabeállításra és rögzítésre szolgáló kezeleőszerveket kiméletesen használjuk, mivel túlerőltetésük, a kiméletlen bánásmód okozta kopásuk, kiméletlen használatuk rontják a frekvenciabeállítási pontosságot.

4. A rádiókészülék lehangolása:

a/ a 2. és 3. pontok szerint végrehajtott frekvenciabeállítás elvégzése után állítsuk a szelektor kapcsolót érzékenyebb /felső/ ANT. ÁRAM helyzetbe;

b/ állítsuk adásra a készüléket, a beszédváltót megnyomva. Nyomjuk be az ANT.HANG. gombot és forgatva hangoljunk a műszermutató legnagyobb kitérésére, majd engedjük ki az ANT.HANG. gombot és hangoljunk vele ismét maximumra. Ha a lehangolás közben a műszer mutatója ütközésig tér ki, állítsuk a szelektor kapcsolót az érzéketlenebb /alsó/ ANT.ÁRAM helyzetbe és úgy keressük meg a maximumot.

Ezzel a rádiókészülék lehangolását befejeztük.

A lehangolás után a rádiókészüléket vételre állítjuk és beállítjuk a kívánt üzemmódot.

F I G Y E L E M !

Az antennaillesztő lehangolását mindig el kell végezni, ha frekvenciát váltunk.

D - A RÁDIÓKÉSZÜLÉK ÜZEMELTETÉSE

RÁDIÓ üzemmód

1. Az előzőek szerint telepített és lehangolt rádiókészülék ÜZEMMÓD kapcsolóját állítsuk RÁDIÓ, a ZAJZÁR kapcsolóját KI helyzetbe.

2. Helyezzük a fülünkre a fejhallgatókat, nyomjuk be a beszédváltót és a mikrofont a szánk előtt 5-10 cm távolságban tartva hívjuk az ellenállomást.

A mikrofonba közepes hangerővel, tagoltan kell beszélni.

3. Vételnél engedjük el a beszédváltót. Ha a vétel zajmentes, kapcsoljuk be a ZAJZÁR kapcsolót. Ha a vétel így tökéletes, akkor hagyjuk bekapcsolva, ha a vétel így rosszabb, vagy nincs, kapcsoljuk ki. Mozgás közben történő működésnél a rádiókészüléket háton lehet hordozni a vállszíjak segítségével.

SZOLGÁLATI ÖSSZEKÖTTETÉS üzemmód

A rádiókészüléket ebben az üzemmódban távbeszélő-készülékként használjuk.

1. Állítsuk a rádiókészülék ÜZEMMÓD kapcsolóját SZOLG.ÖK. helyzetbe.

2. Csatlakoztassuk a rádiókészülék VONAL és $\perp$ szorítóhoz max. 500 m hosszú, kétvezetékes tábori kábellel a távbeszélő-készüléket.

3. A HIVÁS gomb megnyomásával hívjuk a távbeszélő-készülék kezelőjét csengetéssel.

4. A távbeszélő-készülék kezelőjének jelentkezése után forgalmazhatunk adásnál benyomva, vételnél kiengedve a beszédváltót.

5. A rádiós hívása a távbeszélő-készülék induktor karjának forgatásával történik. Ekkor a rádiókészülék kopogó hangot ad a hallgatóban.

6. A szolgálati összeköttetés alatt a rádió kezelőjének fejhallgatójában gyengén hallható a készülék antennáján keresztül érkező hívás /vétel/. Ennek észlelése után át tud kapcsolni RÁDIÓ üzemmódba és "rádión" keresztül létesíthet összeköttetést.

7. A szolgálati összeköttetés alatt a bekapcsolt zajzár csak az antennán keresztül érkező jelre működik és nem zavarja a szolgálati összeköttetést.

TÁVVEZÉRLÉS üzemmód

1. Állítsuk a lehangolt rádiókészülék ÜZEMMÓD kapcsolóját TÁVV. helyzetbe.

2. Csatlakoztassuk a rádiókészülék VONAL és $\perp$ szorítóhoz max. 500 m hosszú, kétvezetékes tábori kábellel a távbeszélőkészüléket.

3. Folytassuk az összeköttetést a távvezérlési helyről, a távbeszélő-készülékkel történő forgalmazásnak megfelelően /kivéve az induktornal történő hívást, mely ekkor nem lehetséges/.

RETRANSZLÁCIÓ /ÁTJÁTSZÁS/ üzemmód

- Az ellenállomások retranszlációjához /átjátszásához/ 2 db készülék szükséges. A retranszláció nem történhet azonos vivőfrekvencián!

- Ha a két retranszláló készülék egymáshoz közel /1,5-2 m/ van elhelyezve, akkor az ellenállomások frekvenciáit a következők figyelembevételével kell megválasztani:

- a/ a frekvenciatávolság legalább 3 MHz legyen;
- b/ ha a frekvenciatávolság több, mint 3 MHz, de 4,5 MHz-nél kevesebb, akkor a sáv egyes frekvenciáin kölcsönös zavarás léphet fel;
- c/ a frekvenciatávolság ne legyen 4, 8 vagy 16 MHz;
- d/ a frekvenciák egymáshoz való viszonya ne legyen 0,5 vagy 2.

Az átjátszás lebonyolítását a következőképpen kell végezni:

1. Kössük össze a retranszláló készülékek $\perp$ és VONAL kapcsait kétvezetékes tábori kábellel, ügyelve a helyes polarításra.

2. Létesítsünk összeköttetést a retranszlációhoz megadott frekvenciákon RÁDIÓ üzemmódban, páronként az átjátszó készülékek és az ellenállomás-párjuk között.

3. Győződjünk meg páronként az összeköttetések jóságáról, azután pedig a kölcsönös és intermodulációs zavarmentességükről.

A kölcsönös és intermodulációs zavarmentességet a következőképpen ellenőrizzük: Kapcsoljuk adásba az egyik retranszláló készüléket és a másik retranszláló készülék fejhallgatóiban figyeljük, hogy a vételzaj lecsökken, vagy megszűnik-e, esetleg nem hallható-e zavar, mert ebben az esetben az adott frekvenciákon retranszlálni nem lehet. Az ellenőrzést fordítva is végezzük el az eddig adásban levő retranszláló készüléket vételre, a másikat pedig adásba kapcsolva.

Ha az ellenőrzéseknél zavarást tapasztalunk, a lehetőség szerint telepítsük egymástól nagyobb távolságra a retranszláló készülékeket. Ha ez nem lehetséges, vagy a zavarás így sem szűnik meg, térjünk át más retranszláló frekvenciákra.

4. Ha meggyőződünk - a 3. pontban leirtak szerint arról, hogy a beállított frekvenciákon az összeköttetések páronként jó minőségűek és kölcsönös-, illetve intermodulációs zavarmentesek, elkezdhetjük az átjátszást.

Ezt kétféleképpen végezhetjük:

- a/ mindkét készüléket kézzel vezéreljük;